

№ 52.

Warszawa, d. 26 grudnia 1925 r.

№ 52.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, Krak.-Przedmieście 5 m. 4, tel. 114-26. Adres telegr.: „Metalowcy—Warszawa“.

Prenumerata wynosi wraz z przesyłką w kraju: Złp. 4 kwartalnie. Nr. pojedynczy gr. 40.
Członkowie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych otrzymują „PRZEMYSŁ METALOWY“ bezpłatnie.

**SZWEDZKIE
ŁOŻYSKA
KULKOWE**

SKF

**Warszawa
Kopernika 14
Telefon 12-14**

339

OD REDAKCJI.

Rozpoczynając w roku przyszłym 1926-ym piąty rok istnienia, „Przemysł Metalowy“ wychodzić będzie nadal w tym samym zakresie, z niezmienionym programem, jako organ Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych.

Przy niniejszym numerze, ostatnim w roku, przesyłamy wszystkim odbiorcom „Przemysłu Metalowego“ spis rzeczy zawartych w roczniku trzecim naszego pisma.

Jak widać ze spisu, rocznik zawiera wiele wiadomości urzędowych, dotyczących całego przemysłu metalowego, może więc służyć jako treściwy informator w sprawach celnych, podatkowych, robotniczych i t. p. Z tego względu zalecamy członkom P. Z. P. M., aby polecili swym biuram przechowywanie otrzymywanych numerów w celu skompletowania rocznika po upływie roku.

Ponieważ wiadomości natury prawnej, podawane w „Przemysle Metalowym“, potrzebne są pracownikom administracyjnym zakładów zrzeszonych, zarówno handlowym (sprawy podatkowe, celne, kas chorych i t. p.), jak kierownikom ruchu (normy urzędowe, sprawy robotnicze, warunki techniczne i t. d.), przeto gotowi jesteśmy przysyłać pismo związkowe w dwóch egzemplarzach tym firmom zrzeszonym, które wyrażą stosowne życzenie, podając ściślejsze adresy odbiorców.

Kończąc rok wydawniczy 1925, życzymy wszystkim Szanownym Czytelnikom i Przyjaciołom naszego pisma pomyślnego Nowego Roku.

Redakcja „Przemysłu Metalowego“.

PRZEDŁUŻENIE UMOWY ZBIOROWEJ.

Ponieważ do dnia 17 grudnia r. b. nie została wypowiedziana przez żadną ze stron umowa zbiorowa, zawarta dnia 26 sierpnia 1925 r. pomiędzy Oddziałem Warszawskim Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych a Związkiem Robotników Przemysłu Metalowego w Polsce (Warszawa, Leszno Nr 53) w sprawie warunków pracy i płacy, przeto na zasadzie p. 12 umowy termin jej przedłuża się automatycznie na dalsze trzy miesiące t. j. do dnia 31 marca 1926 r. włącznie (patrz „Przemysł Metalowy“ № 35 z d. 29 sierpnia 1925 r.).

ZE SPRAW CELNYCH. TRAKTAT HANDLOWY Z ŁOTWĄ.

Wobec rozpoczęcia prac, zmierzających do zawarcia traktatu handlowego z Łotwą, Ministerstwo Przemysłu i Handlu zwraca się za naszym pośrednictwem do sfer zainteresowanych o nadsyłanie wniosków odnośnie zniżek w taryfie celnej łotewskiej, które są pożądane celem umożliwienia eksportu do Łotwy.

Wnioski te, z ewent. wskazaniem odpowiedniej pozycji taryfy celnej, prosimy nadsyłać do biura Związku do dnia 5 stycznia 1926 r., poczem przekazane one będą ministerstwu przemysłu i handlu.

ZE ZWIĄZKU EKSPORTOWEGO P. M. P.

Pierwsze posiedzenie zarządu Związku Eksportowego Przemysłu Metalowego Przetwórczego, sp. z o. o. odbyło się dnia 10 grudnia r. b. Postanowiono wydelegować w końcu stycznia przedstawiciela Związku do Moskwy, przeprowadziwszy uprzednio szczegółową ankietę co do programu eksportowego poszczególnych zakładów, wchodzących w skład Związku.

Na temże zebraniu dokonano wyboru prezydium Zarządu w osobach: p. Z. Sochackiego jako prezesa, oraz p. p. L. Kołodzkiego i S. J. Okolskiego jako wiceprezesów.

Organizację biura postanowiono odłożyć do następnego posiedzenia Zarządu na początku stycznia.

W celu fachowego ujęcia handlu poszczególnymi wyrobami fabryk związkowych, jak np. odlewami żeliwnymi, maszynami i narzędziami rolniczymi, wyrobami żelaznymi i t. d. przewiduje się utworzenie specjalnych grup zawodowych dla stałej współpracy z kierownictwem Związku.

UPRAWNIENIE ZWIĄZKU EKSPORTOWEGO PRZEMYSŁU METALOWEGO PRZETWÓRCZEGO DO WYDAWANIA ZAŚWIADCZEŃ.

W Nr. 292 „Monitora Polskiego“ z dn. 17 grudnia r. b. zostało ogłoszone obwieszczenie ministrów skarbu i przemysłu i handlu z dnia 5 grudnia 1925 r. o wykazie związków eksportowych, uprawnionych do wydawania zaświadczeń w sprawie zwrotu ceł przy wywozie odlewów żeliwnych. W obwieszczeniu tem podaje się do wiadomości, że do wystawiania zaświadczeń przy wywozie odlewów żeliwnych zostaje uprawniony Związek Eksportowy Przemysłu Metalowego Przetwórczego, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie (p. „P. M.“ Nr. 45, 46 i 50).

Siedziba Związku Eksportowego mieści się w lokalu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych, ul. Traugutta 4 w Warszawie. Telefon 211-15.

NOWE OBCIĄŻENIE PRZEMYSŁU.

Od dnia 3 stycznia 1926 r. przybywa przemysłowi nowy ciężar, a przemysłowcom nowy kłopot i dalsze zwiększenie kosztów administracji. W № 120 „Dziennika Ustaw“ z d. 3 grudnia r. b. została ogłoszona ustawa z d. 28 października 1925 r., rozszerzająca działanie ustawy z d. 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia (p. „P. M.“ № 35, 41 i 42 z r. 1924 i № 1 i 7 z r. b.) także na pracowników umysłowych, których zarobek miesięczny nie przekracza 500 złotych.

Na zasadzie sejmowej ustawy, każdy pracodawca przemysłowy, zatrudniający więcej niż 5 robotników lub pracowników umysłowych w wieku powyżej lat 18-stu obowiązany jest wpłacać na fundusz bezrobocia, oprócz 2% potrąceń od zarobków robotników, jeszcze 2,5% od każdorazowo wypłaconych zarobków pracownikom umysłowym, przyczem najwyższa norma dziennego zarobku pracownika umysłowego wynosi 8 zł. Z wpłacanej w ten sposób od zarobków pracowniczych sumy $\frac{2}{5}$ potrąca się z zarobku pracownika, zaś $\frac{3}{5}$ dopłacają pracodawcy z własnych funduszków. W celu określenia zarobku dziennego każdego pracownika dzieli się jego faktyczny zarobek miesięczny bez żadnych potrąceń przez 30. O ile otrzymany z podziału przeciętny zarobek będzie wyższy od 8 zł., to za podstawę do obliczenia wkładek i wypłaty zasiłków przyjmuje się zarobek dzienny 8 złotych.

Art. 18 wymienionej ustawy głosi, że ustawa niniejsza wchodzi w życie w miesiąc po jej ogłoszeniu (t. j. d. 3.1.1926), przeprowadzenie zaś zabezpieczenia pracowników umysłowych na wypadek bezrobocia na obszarze całej Rzeczypospolitej Polskiej nastąpi w ciągu 4-ch miesięcy od dnia wejścia jej w życie.

PRZYJĘCIE NOWYCH CZŁONKÓW DO P. Z. P. M.

Na posiedzeniu Rady Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych w dniu 23.XII r. b. następujące fabryki zostały przyjęte w poczet członków Związku:

1) Francusko-Polskie Zakłady Samochodowe i Lotnicze, Spółka Akcyjna, Warszawa, Przejazd 5. Telefony: fabryka 21-21, zarząd 8-61 do 8-66.

2) B. Wahren, fabryka rowerów i motocykli, Warszawa, Świętokrzyska 26. Tel. 53-72, 271-25.

3) Praska Wytwórnia Wyrobów Metalowych, inż. W. Chromiński i L. Baszkiewicz, Warszawa, Piękna 11. Tel. 120-30, 208-96.

ORGANIZACJA PODGRUPY OBRABIAREK W P. Z. P. M.

Dnia 12 b. m. w lokalu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych odbyło się zebranie organizacyjne podgrupy obrabiarek, w którym wzięli udział pp. przedstawiciele następujących fabryk: Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki, Sp. Akc. W Fitzner i K. Gamper, Sp. Akc. J. John, Sp. Akc. Rohn, Zieliński i S-ka, Sp. Akc. Fabryka Obrabiarek „Pionier“,

„Sp. Akc. „Kraj“, Sp. Akc. Amunicyjne Zakłady „Pocisk“. Zebrani uznali konieczność zrzeczenia się na terenie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych w „Podgrupę Obrabiarek“ celem obrony zawodowych interesów przemysłu obrabiarkowego, przeżywającego obecnie ciężki kryzys w związku z ogólnym zastojem, skreśleniem szeregu projektowanych zamówień przez instytucje państwowe, zmniejszeniem kredytów inwestycyjnych w budżecie państwowym na rok 1926. Zebrani wyłonili czasowe prezydium w osobach pp. dyr. J. Iwanowskiego, jako przewodniczącego i inż. I. Gruszczyńskiego, jako sekretarza, celem przeprowadzenia prac, związanych ze zwołaniem zebrania organizacyjnego przedstawicieli wszystkich fabryk obrabiarek stowarzyszonych w Związku.

Ścisły termin zostanie ustalony po ukończeniu prac przygotowawczych i podany do wiadomości interesowanych. Zebrani wysłuchali krótkiego referatu inż. I. Gruszczyńskiego w sprawie uzgodnienia programów fabrykacyjnych wytwórni obrabiarek. Sprawa ta ma doniosłe znaczenie zwłaszcza dla najbliższej przyszłości, gdyż jedne z fabryk zamierzają rozszerzyć asortymenty wyrabianych maszyn lub wprowadzić nowe typy, inne zaś — rozpocząć fabrykację obrabiarek, co jest pożądane dla całokształtu przemysłu obrabiarkowego tylko w tym wypadku, jeżeli projekty te zostaną uzgodnione z obecnymi programami fabrykacyjnymi, usuwając w ten sposób niebezpieczeństwo nadprodukcji pewnych typów.

SYNDYKAT POLSKICH HUT ŻELAZNYCH.

Dowiadujemy się, że syndykat polskich hut żelaznych został ostatecznie utworzony i akt umowy podpisany. Do syndykatu przystąpiły wszystkie huty krajowe, tak zwane staropolskie łącznie z górnolaskimi, z wyjątkiem huty „Towarzystwa Sosnowieckich Fabryk Rur i Żelaza“. Wspólne biuro sprzedaży zacznie być czynne od początku stycznia 1926 r.

O syndykacie tym znajdujemy artykuł inż. Wł. Kuczewskiego w ostatnim numerze (51/52) „Przemysłu i Handlu“. Autor artykułu jest zdania, że podwyższenie cen żelaza krajowego z 205 zł. na 250 zł. za tonnę loco huta (porównaj „Rynek towarowy“ w №№ 49 i 50 „P. M.“), które towarzyszyło utworzeniu syndykatu, nie jest uzasadnione.

RYNEK TOWAROWY NA SUROWCE I ARTYKUŁY TECHNICZNE DLA PRZEMYSŁU METALOWEGO.

Ceny hurtowe na surowce i artykuły techniczne dla przemysłu metalowego w dniu 26 grudnia 1925 r. w złotych (pg. danych S. A. „Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi“).

a) za 1 tonę franco wagon stacja załadowania: Surówka odlewnicza „Chlewska“ na węglu **Zł. gr.** drzewnym . . . . .

Surówka odlewnicza „Staporków“ (loco huta)	№ 0	185.—
„ „ „ „	№ 1	180.—
„ „ „ „	№ 2	165.—
„ „ „ „	№ 3	155.—
Surówka odlewnicza Częstochowa	№ 0	200.—
„ „ „ „	№ 1	195.—
„ „ „ „	№ 2	180.—
„ „ „ „	№ 3 (mart.)	165.—
Surówka odlewnicza Witkowska	№ 1 (ocloną)	245.—
Złom żeliwny (fragment lany)	. . . . .	—
Żelazo handlowe krajowe	. . . . .	255.—
Bednarka gorąco walcowana	. . . . .	310.—

Bednarka zimno walcowana	—
Walcówka (druć okrągły od 5 1/2 do 13 mm., kwadratowy od 5 1/4 do 8 mm.).	330.—
Blacha (cena zasadnicza) gruba 5 m/m i wyżej	355.—
„ cienka do 5 m/m	385.—
Koks karwiński	73.—
Koks górnośląski twardy	31.—
„ miękki	31.—
Węgiel kowalski myty cieszyński	73.—
„ górnośląski gruby	25,60
Węgiel dąbrowski gruby	24,20
Cegła ogniotrwała normalna	72,50
„ „ kopulakowa	80.—
Gлина ogniotrwała mielona	30.—
Zaprawa szamotowa	45.—
Grafit podwójnie szlamowany (bez cła)	—
Kamień wapienny	5.—

Cena surówki żelaznej.

„Huta Pokoju“ notuje w dn. 22 grudnia r. b. cenę swojej surówki odlewnej № 1 loco huta zł. 200.— za tonnę.

Cena odlewów żelaznych.

Podług notowań Grupy V (Odlewni) Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych cena odlewów żelaznych surowych dla Warszawy, aż do odwołania, wynosi od 0,52 do 0,75 zł. za 1 kg. loco fabryka przy cenie surówki Nr. 1 (marki „Stąporków“) 180 zł. za 1 tonnę.

Ceny gwoździ i drutu.

„Zjednoczenie Polskich Fabryk Gwoździ i Drutu“ notuje następujące ceny od dn. 27 grudnia 1925 r.:

Gwoździe za skrzynkę 16 kg. wagi netto —
cena zasadnicza . . . . . zł. 9.—

Druty za 100 kg. — cena zasadnicza . . . . . „ 60.—

Dopłaty za poszczególne numery, zarówno gwoździ jak drutu, — podług specjalnych tabeli.

Ceny rozumieją się loco magazyn fabryczny. Od cen zasadniczych udzielane są rabaty do 15%, zależnie od specyfikacji i ilości towaru.

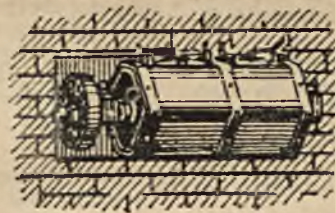
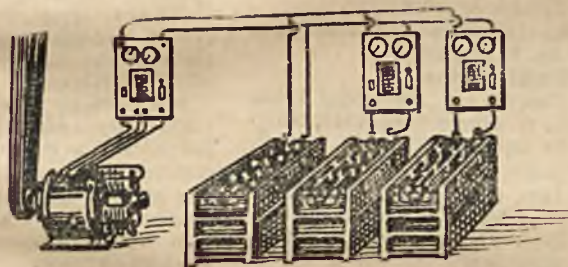
Zakłady Elektrotechniczne Galwanoplastyki i Obróbki Metali

GRAUER & WEIL — GENEWA

(SZWAJCARJA)

34, Rue de Lancy - 13/15, Rue des Caroubiers

Telefon: Stand 43-01

Całkowite urządzenia do niklowania, mosiądzowania, miedziowania, srebrzenia, cynowania i galwanoplastyki miedzianej etc. Prima preparaty, sole nikłowe i nikłowe anody. Dynamomaszyny, agregaty, narzędzia miernicze, regulatory prądu w wannach elektrolitycznych, szlifiarki i polerownice, bębny polerownicze, aparaty bębnowe do masowego galwanizowania wszelkich metali. Pasty szlifierskie i polerownicze do każdego metalu. Specjalna fabryka do wyrobu krążków polerowniczych, bawełnianych i filcowych. Wielki skład obficie zaopatrzony w chemikalia, pumeks, wapno wiedeńskie, szmergiel Naxos i tarczowe szczotki fibrowe.

Wszelkie informacje oraz kosztorysy bezpłatnie.

Tow. Akc. J. JOHN w Łodzi

WYRABIA JAKO SPECJALNOŚĆ:

Transmisje i części transmisyjne; **Koła zębate**; **Naprężacze pasów** i t. p. Konstrukcja lekka i solidna; wykonanie wzorowe; minimalne zużycie siły i smarów. Dostawa normalnych części z zapasu.

Tokarki szybkotnące, konstrukcji nowoczesnej wykonane najdokładniej, o wysokości kłów 150, 230 i 300 mm i długości toku do 3 metrów. Łby rewolwerowe, lunety, uchwyty samocentryżujące. **Imadła** równoległe o szerokości szczęk 100 mm.

Wiertarki słupowe 32 i 40 mm.

Kalandry wszelkiego rodzaju dla przemysłu **włókienniczego i papierniczego** jak: rolkowe, frykcyjne, wodne, matowe, **finiszowe** prasy nieckowe (Muldenpressen). Wykonanie pierwszorzędne, w niezem nieustępujące najdroższemu zagranicznemu kalandrom. Około 200 kalandrów w ruchu. **Reparacja** walców, obtaczanie, szlifowanie i obijanie bawełną, jutą lub papierem.

Śruby z nakrętkami wszelkiego rodzaju.

Kotły żeliwne oryg. Strebel'a do ogrzewań centralnych.

Rusztzy ekonomiczne podług własnego systemu i **odlewy** według nadesłanych modeli lub rysunków.

Własne biura sprzedaży:

WARSZAWA Jerozolimska 51   **ŁWÓW** Zyblikiewicza 39   **KRAKÓW** Basztowa 24   **POZNAŃ** Cieszkowskiego 8.   **KATOWICE** Batorego 4   **LUBLIN** Krak.-Przedm. 58   **GDĄSK** Schüsseldamm 62

Aparaty do spawania:

Tow. Akc. „Perun”, Warszawa.
Biuro: Wspólna 59, tel. 89-34.
Fabryka: Grochowska № 52,
tel. 201-16.

Armatura na parę i wodę:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Beczki żelazne:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Druty wszelkiego rodzaju:

Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Dźwigniki—Łańcuchy:

Bracia Jenike, inż., Warszawa, Aleja Jerozolimska 20 tel.: 29-64 i 220-00.

* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła”, Chłodna 5, tel. 47-78.

Garnki i przewody rurowe:

Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Gryzarki:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Gryzarki uniwersalne:

Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Imadła:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Imadła ślusarskie kute:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Kalandry:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Konstrukcje żelazne:

Inż. Gniazdowski i Janiszewski Sp. Akc. w Lublinie.

Konstrukcje żelazne:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

* Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.

* Spółka Akcyjna Budowy Kotłów Parowych i Maszyn. W. Fitzner i K. Gamper w Sosnowcu.

Konstrukcje żelazne, schody, cieplarnie:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Kotły parowe:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Kuto lane odlewy:

Inż. Gniazdowski Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.

Kuźnie polowe:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.

Liny stalowe—Drut stalowy:

Bracia Jenike, inż., Warszawa, Aleja Jerozolimska 20 tel.: 29-64 i 220-00.

Liny druciane i żelazne:

Fabryka Lin Meyerhold i S-ka S. A.—Sosnowiec. tel. Nr. 40.

Liny stalowe i żelazne, drut kolczasty, siatki do ogrodzeń, drut żel. ocynkowany inieocynkowany, gwoździe:

Włocławska fabryka drutu, dawn. C. Klauke Sp. Akc. we Włocławku.

Lokomobile przemysłowe:

Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.

Łańcuchy elektryczne spawane i patentowane (Victor) do celów gospodarczych i technicznych:

Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Łańcuchy rolkowe:

Do samochodów ciężarowych, osobowych i motocyklowych. Łańcuchy Galla do transmisji i przegubowe, Fabryka St. Kubiak, Warszawa, Hrubieszowska 9 tel. 75-44.

Łańcuchy „Galla”:

Transmisyjne, ciężarowe i rolkowe wszelkich wymiarów. Bracia Mencil, Fabryka Wyrobów Żelaznych. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.

Maszyny blacharskie:

B-cia Ałapin inżynierowie. Warszawa, Leszno 76, tel. 251-25.

Maszyny rolnicze:

Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.

Młocarnie szerokomłotne syst. „Jaehne”:

Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.

Maszyny ceglarskie:

B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Narzędzia do obróbki metali:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Nity blacharskie saskie:

Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Nożyce motorowe do blachy:

B-cia Ałapin inżynierowie. Warszawa, Leszno 76, tel. 251-25.

Obrabiarki do metali i drzewa:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Odlewy żelazne:

Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.

Odlewnie żelaza:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Odlewnie żelaza i metali:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Okna żelazne:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.

* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.

Okna żelazne i drewniane:

z własnym okuciem fabrycznym: Jan Broda, Toruń.

Okucia budowlane i meblowe:

Jan Broda, Toruń.

Pilniki nacina:

Fabryka Lin Meyerhold i S-ka S. A.—biuro Sosnowiec, fabryka B-cia Klein.

Pędnie:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.

* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

* Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.

Piece żelazne syst. powolnego spalania:

Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.

Pompy:

Brandel, Witoszyński i S-ka, Grochowska 37.

Prasy, tłoczkarki cierne:

mimośrodowe i balansowe:

B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Prasy mimośrodowe:

B-cia Ałapin inżynierowie. Warszawa, Leszno 76, tel. 251-25.

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.**Sikawki i narzędzia ogniowe:**

Bracia Mencil, Fabryka Wyrobów Żelaznych i Sikawek. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.

Sprężyny do mebli:

Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Śruby, nakrętki, nity:

Bartelmuss i Suchy. Bielsko (Śląsk).

Śruby:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Strugarki:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Suwnice:

Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.

Suwnice (krany) mostowe, przesuwne, dźwigi pionowe-elektryczne, transmisyjne, ręczne:

Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.

* Bracia Jenike, inż. Warszawa, Aleja Jerozolimska 20 tel.: 29-64 i 220-00.

* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła”, Chłodna 5, tel. 47-78.

Taczki żelazne 75 i 100 litr. pojemności:

Jan Broda, Toruń.

Tokarki:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Traki i wszelkie obrabiarki do drzewa:

„Unia” Zjednoczone Fabryki Maszyn Tow. Akc. Oddział: C. Blumwe i Syn, Bydgoszcz-Wilczak.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Turbiny wodne syst. Francis’a o wysokim współczynniku pożytecznego działania

L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.

Urządzenie do motorów na gaz ssany (generatory):

Eberhard, Wolskii i S-ka, Szara 12.

Wagony wąskotorowe osobowe i towarowe:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Walce żeliwne utwardzone:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Wiertarnie kolumnowe szybkie:

Najnowszego typu. L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.

* Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Wiertarki:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Nożyce ręczne stołowe:

B-cia Ałapin inżynierowie. Warszawa, Leszno 76, tel. 251-25.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych: Wiceprezes Rady Związku inż. S. J. Okolski.

REDAKTOR inż. Maurycy Chorzewski.

CENY OGŁOSZEŃ: Cała strona złp. 180; pół strony złp. 100; 1/4 strony złp. 60; 1/8 strony złp. 40;
Drobne ogłoszenia: tekst 3 wierszowy 30 zł. kwartalnie; za każdy wiersz dodatkowy 5 zł. kw.
Członkowie Związku zamawiający ogłoszenia bezpośrednio, otrzymują stosowny rabat.